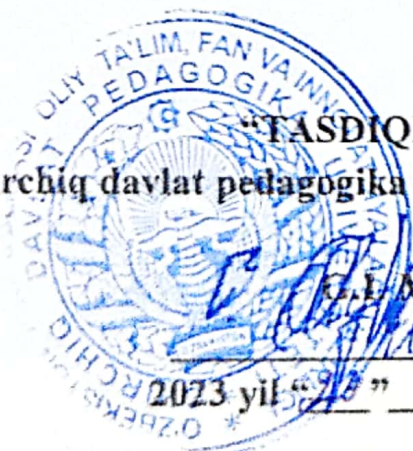

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
rektori
G.I. Maxamedov
2023 yil “28” 08 /

**JAHON TARIXI I
O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 - Ta'lim
Talim yo'nalishi	601,111,00 – Tarix

Fan/modul kodi JXT110 ✓	O'quv yili 2023-2024 ✓	Semestr I-II ✓	ECTS - Kreditlar 6-5 ✓	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yukla ma (soat)
	Jahon tarixi I	136 ✓	194 ✓	330 ✓
2.	I. Fanning mazmuni ✓ Fanni o'qitishdan maqsad "Jahon tarixi I" fanining asosiy maqsadi bo'lajak tarix fani o'qituvchilariga eng qadimgi ibtidoiy jamoa davridan to Rim madaniyatigacha bo'lgan davrda yuz bergan tarixiy jarayonlar, ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va madaniy ahvol, ularning asosiy xususiyatlari, insoniyatning ko'p asrlik taraqqiyotiga katta ta'sir ko'rsatgan omillar, tarixiy rivojlanish davomida turli mamlakatlar va mintaqalarga xos bo'lgan xususiyatlarni hamda bu bo'yicha tasavvurlarni shakllantirishdan iborat. ✓ Fanning vazifasi talabalarning dunyoqarashini, ilmiy-nazariy tafakkurini takomillashtirish, o'tmish va hozirgi zamondagi voqea-hodisalarga ilmiy xolislik va tarixiylik tamoyillariga amal qilgan holda tarixiy voqelikka munosabat bildiradigan, umuminsoniy qadriyatlar asosida yondashadigan, mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalariga ega yetuk va raqobatbardosh mutaxassis qilib tayyorlashdan iborat. Shuningdek, talabalarda kelajakda o'z sohalari bo'yicha faoliyatlari davomida amaliy ahamiyat kasb etuvchi kompetensiyalarni shakllantirish va rivojlantirishdan iborat. II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Kirish. Ibtidoiy jamoa tuzumining shakllanishi Insonning kelib chiqish jarayoni. Avstralopitek, pitekantrip, sinantrop, geydelbergarning shakllanishi. Mehnat va mehnat qurollarining ahamiyati. Fikrlash va nutqning vujudga kelishi, Antropogenez jarayonining yakunlanishi. Zamonaviy odamning paydo bo'lishi. Irqlar, urug'chilik, ishlab chiqarish, xo'jalikning vujudga kelishi va rivojlanib boorish jarayonlari. Ibtidoiy jamoa tuzumi davrining parchalanish davri. Ishlab chiqarish kuchlarining rivojlanish davri, metallurgiyaning (mis, jez, temir) vujudga kelishi. Dehqonchilik, Chorvachilik. Hunarmandchilik. Qabilalar ittifoqi. Ibditoiy jamoa va sivilizatsiya. 2-mavzu. Qadimgi Sharq tarixini o'rganilish tarixshunosligi va			

manbashunosligi

Manbashunoslik va tarixshunoslik tushunchalari va vazifalari. Manbalar turlari va ularni o'rganish usullari. Qadimgi yozma yodgorliklar. Sfragistika. Numizmatika. Arxeologik manbalar. Arxitektura yodgorliklari. Qadimgi Misr, qadimgi davrdagi Mesopotamiya, Amoreylar davrdagi Bobil, kassitlar davri, yangi Bobil podshohlighi, Mari va Mitanni davlati. Qadimgi Ossuriya. Eng qadimgi Kichik Osiyo va Xett podsholighi. Troya, Frigiya va Lidiya. Urartu va Janubiy Kavkaz. Arabiston. Elam. Midiya. Fors podsholighi. Qadimgi Markaziy Osiyo tarixining manbashunosligi va tarixshunosligi. Qadimgi Janubiy Osiyo. Qadimgi Xitoy. Qadimgi Janubiy-Sharqiy Osiyo.

3-mavzu. Qadimgi Misr ilk podsholik davrida

Qadimgi Misr tarixi bo'yicha asosiy manbalar. Tabiiy sharoitlar va aholi. Ilk qishloq xo'jalighi qabilalari. Nil vodiysining joylashuvi. Qadimgi Misr tarixini davriylashtirish. Qadimgi Misrda tabaqalashtirilgan jamiyatning paydo bo'lishi. Shaharlar va dastlabki davlat tuzilmalarining paydo bo'lishi. Misrda markazlashtirilgan davlatni shakllantirish jarayoni. Dastlabki shohlik. I va II sulolalar. Mina. Memfis. Joser.

4-mavzu: Qadimgi Misr qadimgi va o'rta podsholiklar davrida

Qadimgi podsholik. II va III sulolalar. IV-sulola. Imxotep Islohotlari. Snofru, Xufu, Xafra va Menkaura. V-VI sulolalar. O'rta podshohlik. IX-X sulolalar. Liviya va Osiyo ko'chmanchilarining hujumi. XI sulola. Mentuxotep. Misrni birlashtirish. XII sulola. Ichki va tashqi siyosat. Nubiya, Sinay va Falastinni bosib olish. XII sulola. Xalq qo'zg'olonlari va fuqarolik urushlari. Giksos bosqini. O'rta podsholokning qulashi. Davlat boshqaruvi. Nomarxlar. Aristokratlar.

5-mavzu. Misr yangi va so'ngi podshohliklar davrida

Yangi podsholik. XVII - XVIII sulolalar. Yahmos. Giksoslarni Misrdan haydab chiqarish. Harbiy islohot. Tashqi siyosat. Tutmos I. Tutmos II. Tutmos III va uning yurishlari. Megiddo. Nubiya. Amenxotep IV siyosati va diniy islohotlari. Amenxotep IV hukmronligi davrida siyosiy kurash. Axetaton. Tutanxamon. Xoremxeb. XIX sulola. Memfis. Ramzes II. Xetlar bilan kurash. Kadesh. Xett-Misr shartnomasi. "Dengiz xalqlari" bosqini. XX sulola. Ramses III. Yangi podsholikning qulashi. Karxemish. XXI sulola. XXIV sulolasi. Mamlakatning ichki holati. XXV sulolasi. Shabak. Taharka. Ossuriya istilosi. Tanutamon. Sais. XXVI sulola. Nexo II. Apriy. Amasis (Yahmos). Psametix III. XXVII (Fors) sulolasi. Misr Ahamoniylar davlati tarkibida. XVIII-XXX sulolalari. Iskandar Zulqarnayn tomonidan Misrni bosib olish. So'ngi podsholik

davridagi iqtisodiy munosabatlar. Metallni qayta ishlash va tovar-pul munosabatlari. Gretsiya bilan tashqi savdo. Qurilish ishlari. Qadimgi Misr madaniyati va uning xususiyatlari. Diniy e'tiqodlar. Misr xudolari. Ilohiylashtirish. Fir'avnlr.

6-mavzu: Qadimgi Misr madaniyati

Qadimgi Misr madaniyati va uning xususiyatlari. Fir'avnlarni mumiyolash. Misr piramidalari, Misr yozuvi. Diniy e'tiqodlar. Misr xudolari. Ilohiylashtirish. Misr sivilizatsiyasining o'ziga xos xususiyatlari.

7-mavzu. Qadimgi Mesopotamiya

Geografik va tabiiy sharoitlar. Iqlim. Flora va fauna. Aholisi. Semitlar. Shumerlar. Kutiya. Lulubeylar. Arameylar. Xaldeylar. Mesopotamiya tarixini davriylashtirish. Jarmo. Hassun. Xalaf. Uruk madaniyati. Tabaqalashtirilgan jamiyatning paydo bo'lishi. Shumer davri. Mesopotamiya aholisi. Shumerlar, akkadlar, xurritlar. Shahar-davlatlar. Lugal davlat tizimi. Kishning zaiflashishi. Urukning rivojlanishi. Gilgamish. Mis va bronza buyumlar. Akkad davri. Sargon. Akkad davlati. Sargon islohotlari. Sharru. Rimush va Manishtush. Naram-Suen. Akkad davlatining zaiflashishi va parchalanishi.

8-mavzu: Qadimgi Mesopotamiya madaniyati

Qadimgi Mesopotamiyada vujudga kelgan eng qadimgi madaniyatlar. Piktogrammlar, texnik rasmlar. Shaharlarni o'rab olish uchun qurilgan ibodatxonalar va ulning o'ziga xos xususiyatlari. Mesopotamiyaning geografik joylashuvi qishloq xo'jaligini asosiy iqtisodiy faoliyatiga ta'siri. G'ildirak, sug'orish tizimi, qonunlar yoki yozuvlarning birinchi to'plamlari. To'qimachilik. Savdo. Madaniyat. Yozuv. Diniy e'tiqod. Xudolarni ulug'lash uchun matnli madhiyalar. Mesopotamiya haykaltaroshligi.

9-mavzu. Qadimgi Bobil va Mitanni davlati

Qadimgi Bobil. Siyosiy parchalanish. Mari, Larsa, Ashshur, Bobil, Eshnunna, Yamhad. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Avilum. Mushkenum. Verdum. Sharrum va ularning huquqlari. Boshqaruv. Soliqlar. Armiya. Xo'jalik. Sug'orish. Qishloq xo'jaligi. Savdo. Hammurapi va uning faoliyati. Bobilning tashqi siyosati. Bobil davlatining zaiflashishi. Kassitlar. Gandash. Xaldeylarning bosqini. Samsuiluna. Qadimgi Bobil madaniyati.

10-mavzu. Qadimgi Ossuriya

Qadimgi Ossuriya. Iqtisodiy o'sish. Ashurnatsirapal II. Shalmanasar III, Kalhu. O'zaro savdo munosabatlari. Kanishka. Alum. Ashshur. Lima. Ilusha.

Arameylarning hujumi. Shumer va Akkad davrlari. Diniy e'tiqodlar. Yozuvi. Afsonalar. Gilgamish afsonasi. Tasviriy san'at va haykaltaroshlik. Fanlar. Matematika. Tibbiyot. Arxitektura. Zigguratlar.

11-mavzu. Qadimgi davrda Sharqiy O'rta yer dengizi

Qadimgi Suriya. Ebla. Muqaddas kitob. Yamhad haqida dastlabki ma'lumotlar. Miloddan avvalgi XX - asrdagi siyosiy vaziyat. XVIII asrdagi siyosiy o'zgarishlar. Finikiya. Qadimgi Finikiya sivilizatsiyasi. Finikiyaning geografik joylashuvi. Tir. Sidon. Ugarit. Finikiya jamiyati. Amaldorlar va jangchilar. Erkin fuqarolar va qullar. Finikiya alifbosi. Hujjatlar. Davlat soliqlari. Umumdavlat majburiyatlari. Karfagen. Finikiya va Karfagen madaniyati. Qadimgi Falastin. Miloddan avvalgi XIII asrda yahudiy qabilalarining Falastin yerlariga bostirib kirishi. Qadimgi kan'onliklar. Yahudiylarning joylashishi va ularning dehqonchilik munosabatlari.

12-mavzu. Qadimgi Kichik Osiyo va Kavkaz orti davlatlari

Xett davlati. Tabiiy sharoitlar. Aholisi. Chatal-Huyuk madaniyati. Muqaddas joylar. Eneolit davri madaniyati. Bronza davri. Shaharlar. Qadimgi Xett davlatining qulashi. Kussara. Nesa. Pankus. Anitta. Xattusa. Labarna. Xatussili. Mursili I. Telepin. Davlatni birlashtirish jarayoni. Davlatning zaiflashishi. Ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat. Suppilulium. G'arbiy Osiyoda xet hukmronligi. Mitanni davlatini egallab olish. Mursili II. Xet va Misr o'rtasidagi kurash. Kadeshdagi jang. Xattusili III. "Dengiz xalqlari" bosqini. Qadimgi Frigiya va Lidiya. Midas. Karxemish. Daryolarining ahamiyati. Dehqonchilik. Chorvachilik. Frigiya madaniyati. Kibela va Attis. Midas Qabri. Frigiya yozuvi. Lidiya. Geraklidlar sulolasi. Mermnandlar sulolasi. Kolofon va Magnesiya yerlari. Davlat kengashi. Kimeriya bosqini. Midiya bilan urush. Ahamoniylar davlati tomonidan Lidiyani bosib olish. Sardis. Dehqonchilik va hunarmandchilik. Pul islohotlari. Urartu shahri. Manbalar. Neolit madaniyatlari. Urartu davlatining paydo bo'lishi. Muzasir. Sarduri I. Tushpa. Diniy islohotlar. Menua. Qurilishdagi o'zgarishlar. Argishti I. Ossuriyaga qarshi kurash. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar.

13-mavzu. Qadimgi Eron

Tabiiy sharoitlar, geografik mintaqalar, aholi. Qadimgi davrlarda Eron hududida yashovchi xalqlar va qabilalar. Gissar, kassitlar, xurritlar. Elam. Protoelam, Elam davlatining shakllanishi. Elam jamiyati. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Elam madaniyati va uning xususiyatlari. Ossuriya va Elam o'rtasidagi munosabatlar. Eron tilida so'zlashadigan qabilalarning kelishi. Qadimgi Eron davlatining qulashi. Iskandar Zulqarnaynning yurishi.

Ahamoniylar davlatining qulashi. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Dehqonchilik. Hunarmandchilik. Savdo aloqalari. Qadimgi Eron madaniyati. Ahamoniylarning diniy siyosati. Yozuv. Behistun va naqshi-Rustam. Yozma manbalar. Barelyeflar va haykaltaroshlik. Arxitektura.. Ahamoniylar davlatining jahon tarixidagi o'rne. Parfiya qirolligi. Parfiya satrapligi. Yunon-Baqtriya. Salavkiylar madaniyati. Nisa - Parfiyaning poytaxti. Mitridat I. Yuchjey qabilalari. Parfiya madaniyati.

14-mavzu. Qadimgi Hindiston

Hudud, tabiiy sharoitlar va iqlim. Qadimgi Hindiston tarixiga oid manbalar. Qadimgi Hindiston qishloq xo'jaligi. Hind vodiysidagi qadimiy dehqonchilik madaniyati (Mohenje Daro va Xarappa). Ijtimoiy tizim va iqtisodiy munosabatlar. Jukar madaniyati. Aryan qabilalarining Hindistonga bosqini. Aryan muammosi. Jamiyatda yangi ijtimoiy-iqtisodiy tizimning paydo bo'lishi. Braxmanizm. Qadimgi hind madaniyati. Diniy e'tiqodlar. Rigveda va sanxitlar. Yaratilish afsonasi. Braxma, Vishnu, Shiva, Krishna. Vishnaizm va shivaizm. Buddizmining paydo bo'lishi. Nirvana. Sangha. Mahayana va Shinayana. Kushon podsholigi davrida Hindiston. Yunon-Baqtriya davlatining qulashi.

15-mavzu. Qadimgi Xitoy

Mintaqaning tabiiy sharoiti, iqlimi. Manbalar va ularning o'rganilishi. Tarixiy davrlashtirish. Qishloq xo'jaligi. Qadimgi davrda Xitoy. Shan qabilalar ittifoqi. Shan davlati. Shan-In davrida iqtisodiyot, jamiyat va davlat. Chjou davlati. Sin davlatining yuksalishi. Shan Yan islohotlari. Muhojirlarga qarshi kurash. Yin Chjen. Sin Shi-xuandi. Xitoy yagona davlatining paydo bo'lishi. Islohotlar. Yerga egalik munosabatlari. Harbiy kuchlar. Davlat boshqaruvi. Soliqlar. Qonunlar. Sug'orish. Buyuk Xitoy devori. Qo'zg'olonlar. Taxt uchun kurashlar. Ko'chmanchilarga qarshi kurash. Qadimgi Xitoy va Markaziy Osiyo o'rtasidagi savdo aloqalari. Buyuk Ipak yo'lining paydo bo'lishi. Xan imperiyasining yuksalishi, islohotlar. Xalq qo'zg'olonlari va imperiyaning parchalanishi. Van Man islohotlari.

16-mavzu. Qadimgi Yunoniston tarixiga kirish. Krit-Miken jamiyati

Antik davrning tarixiy tushunchasi. Qadimgi Yunoniston tarixini o'rganishda G.Shliman, A.Evanslarning o'rne. Qadimgi davr va qadimgi Sharq davlatlari tarixi. Qadimgi qullik. Qadimgi Yunonistonning jahon tarixidagi o'rne. Qadimgi Yunonistonning tarixiy davrlari. Yunonistonning geografik joylashuvi, tabiiy sharoitlari. Tabiiy sharoitlarning Gretsiya iqtisodiyotiga va tarixiy rivojlanishiga ta'siri. Qadimgi Yunoniston tarixi va yunon

tarixshunosligining asosiy manbalari. Dengiz va tog' madaniyati tushunchasi. Miloddan avvalgi II ming yillikda Gretsiya.

17-mavzu. Buyuk Yunon mustamlakasi va Yunon polisining paydo bo'lishi

Yunon siyosatining sabablari. Demoslar o'rtasidagi kurash. Shahar-davlat siyosatini o'rnatish. Buyuk yunon mustamlakalari. Qadimgi Peloponnesning ijtimoiy-iqtisodiy tizimi. VIII-VI asrlarda Sparta davlatining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi.

18-mavzu. Miloddan avvalgi IX-VI asrlar oxirida Attika. Afinada quldorlik davlatining paydo bo'lishi

Attika aholisining kelib chiqishi. Iqtisodiyot, dehqonchilik, hunarmandchilik, savdo aloqalari. Davlatning paydo bo'lishi. Solon islohotlari va ularning ahamiyati. Klisfen islohotlari. Afinada qulchilik demokratiyasi masalasi. Afinaning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi.

19-mavzu. Yunon-fors urushlari

Miloddan avvalgi VI-V asrlarda Gretsiya. Yunon-fors urushlarining sabablari. Marafon va Salamin janglari, Plateylar jangi. Yunon-fors urushlari. Yunon-fors urushlarining natijalari va ahamiyati. Kalliy sulhi yakunlari.

20-mavzu. Afina quldorlik demokratiyasining ravnaqi

Afina davlat tizimi. Perikl davrida Afina qul demokratiyasining rivojlanishi. Birinchi Afina dengiz ittifoqi. Gretsiyada demokratiyaning oltin davri. Eramizdan avvalgi VII-VI asrlarda Attikaning ijtimoiy-iqtisodiy tuzumi. Toifa qonunlari. Solon islohotining toifa mohiyati. VI asrda Afina quldorlik davlatining tavsifi. Miloddan avvalgi V asrda Peloponnes ittifoqi. Afina va Peloponnes ittifoqi o'rtasidagi munosabatlar. Peloponnes urushi, uning sabablari va oqibatlari. Miloddan avvalgi IV asrning birinchi yarmida Gretsiya

21-mavzu. Sparta davlati

Eramizdan avvalgi VIII – IX asrlarda Peloponnes. Qadimgi Sparta, Korinf, Argos davlatlarining paydo bo'lishi va siyosiy tizimi. Sparta hukmronligi va Gretsiyada Axemen davlatining kuchayib borishi. Ikkinchi Afina dengiz ittifoqining shakllanishi. Inqirozdan chiqish dasturlari (Aflotun, Suqrot, Aristotel). Yunonistonning Qora dengiz sohilidagi shahar-davlatlari. Harbiy ittifoqlar.

22-mavzu. Qadimgi Yunon madaniyati

Yunon madaniyatining rivojlanishining asosiy shartlari. Janrlar. Qadimgi madaniyat - dunyo sivilizatsiyasining beshigi. Arifmetika, astronomiya, mifologiya va ilohiyot. Iliada va Odisseya. Ta'lim tizimi. Yunon alifbosi. Tabiiy fanlar, falsafa, notiqlik. Suqrot, Aflotun va Aristotel. Metafizika. Aflotun akademiyasi. Anaksimandr. Matematika fanlari. Pifagor, Evklid va Arximed. Gippokrat. Gerodot. Olimpiya o'yinlari. Tasviriy san'at asarlari. Haykaltaroshlik. Fidiy. Zevs haykali. Pifagor, Poliklet. Arxitektura. Yunon adabiyoti va teatri. Teatr va uning jamiyatdagi o'rni. Teatr yo'nalishlari. Fojia, komediya janrlari. Esxil, Sofokl, Aristofan.

23-mavzu: Aleksandr Makedonskiy saltanati. Ellinistik davr va uning xususiyatlari

Makedoniya davlatining tashkil topishi. Manbalar, sharoiti, aholisi. Filipp II va uning islohotlari, harbiy yurishlari. Aleksandr Makedonskiyning harbiy yurishlari va saltanatining kuchayishi. Korinf Kongressi. Sharq tomon yurishning boshlanishi. Asosiy janglar. Bosib olingan yerlardagi siyosat. O'rta Osiyoga harbiy yurish. Fath qilingan xalqlarning qarshi kurashi. Hindistonga harbiy yurish. Aleksandr Makedonskiy va ellinizmning Sharqqa tarqalishi. Aleksandr Makedonskiy davlatining shakllanishi. Aleksandr Makedonskiyning o'limi va Makedoniya imperiyasining qulashi.

Ellinizmning vujudga kelishi. Ellinistik davlatlar. Salavkiylar davlati. Ptolemeylar. Yunon-Baqtriya davlati. Pergam podsholiklari tavsifi. Ellinistik davlatlarning turlari. Ellinizmning mohiyati. Yunon va Sharq elementlari. Ellinistik ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy tizimning xususiyatlari. Rim bosqini. Ellinistik davlatlarning qulashi sabablari. Ellinistik madaniyat. Ellinistik madaniyatning ahamiyati.

24-mavzu. Qadimgi Rim tarixiga kirish

Qadimgi Rim tarixiga kirish. Rimning jahon tarixidagi roli va ahamiyati. Rim jamiyati - qullik tizimining eng yuqori bosqichi. Xronologiya. Qadimgi Rim tarixini davriylashtirish. Italiyaning geografik joylashuvi va tabiiy sharoitlari. Aholi soni. Etnik xilma-xillik. Italiyaning asosiy qabilalari: liguralar va boshqa mahalliy qabilalar, illyrian etnik guruhlar, etrusklar, yunonlar. Qadimgi Rim tarixi bo'yicha tadqiqotlar va ularning o'rganilishi.

25-mavzu. Dastlabki Rim respublikasi

Etruriya. Etrusklar va Rim. Italiyaning janubidagi va Sitsiliya orolidagi yunon siyosati. Rim tarixi manbalari. Rimning geografik joylashuvi va tabiiy sharoitlari. Rim fuqarolik jamiyati. Patrisiyalar va plebeylar. Patriarxal qullik va uning manbalari. Davlat tuzilishi. Servius Tulliusning islohoti. Qirol

hokimiyatini ag'darish va Rim Respublikasini o'rnatish. Plebeylar va patritsiylar kurashining sabablari, asosiy bosqichlari va oqibatlari. Rimning Appenin yarim orolini bosib olishi. Rim-Italiya Ittifoqi, uning tarkibi. Rim madaniyati.

26-mavzu. Miloddan avvalgi III-II asrlarda Rim respublikasi

O'rta yer dengizida hukmronlik qilish uchun Rim va Karfagenning raqobati. Karfagen davlati. Karfagenning Rim bilan munosabatlari. Puni urushlari. Ularning natijalari. Miloddan avvalgi II asrda Sharqiy O'rta yer dengiziga Rim bosqini. Makedoniyaga bostirib kirish. Makedoniya va Gretsiyaning viloyatlarga aylanishi. Salavkiylar davlatining zabt etilishi. Karfagenning qulashi. Rimda qulchilikning rivojlanishi va huquqiy holati. Rimning iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishining xususiyatlari. Miloddan avvalgi II asrda Rimdagi ichki siyosat. Sitsiliyada qullarning birinchi qo'zg'oloni. Harbiy-siyosiy islohotlar. Italiyadagi ittifoq urushi. Aka-uka Grakxlar faoliyati.

27-mavzu. So'ngi Rim Respublikasi va ilk imperiya

Miloddan avvalgi I asr Lucius Cornelius Sulla diktaturasi. Sertoriusning Ispaniyadagi faoliyati. Spartak boshchiligidagi qo'zg'olon. Yuliy Sezarning qonunchiligi. Ijtimoiy siyosat. Yuliy Sesar diktaturasining ahamiyati. Fuqarolar urushi. Oktavianning siyosiy dasturi va maqsadi. Ijtimoiy siyosat. Oktavian Avgustning tashqi siyosati, hukmronligining oqibatlari va ahamiyati.

28-mavzu. I-V asrlarda Rim imperiyasidagi ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar

Rim imperiyasining iqtisodiy rivojlanishi. O'rta yer dengizi havzasidagi iqtisodiy jarayonlar. I - II asrlarda Rim hukmronligi. Ichki va tashqi vaziyatdagi o'zgarishlar. II asrda Rim davlati rivojlanishining asosiy ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va madaniy oqibatlari. Rim davlatining inqirozi. Ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy inqirozning sabablari. Xristianlikning paydo bo'lishi va uning dastlabki tarixi.

IV-V asrlarda Rim jamiyati va davlati. Inqirozni yengish. Diokletian va Maksimianning ijtimoiy-siyosiy islohotlari. Davlat boshqaruvining o'zgarishi, tetrarxiya, dominat tizimining o'rnatilishi. Imperator hokimiyati. Soliq islohoti. Imperator Konstantin. Konstantinning diniy siyosati. Xristianlik Rimning hukmron dini sifatida va buning oqibatlari. Iqtisodiy rivojlanish. Patrokiniy. Rim viloyatlarida barbarlarning joylashishi. Ijtimoiy mojarolarning kuchayishi. Ommaviy harakatlar.

29-mavzu. G'arbiy Rim imperiyasining qulashi

Rim imperiyasining G'arbiy va Sharqiy imperiyalarga bo'linishi va uning sabablari. G'arbiy Rim imperiyasi. Uning zaifligi. Reyndagi german qabilalari. Ularning Italiyaga bostirib kirishi. G'arbiy Rim imperiyasi yerlarida barbar qabilalarining joylashishi. Yangi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy tizimning belgilari. Xunlar. Markaziy Rim hokimiyatining inqirozi. G'arbiy Rim imperiyasining qulashi. Qadimgi quldorlik jamiyatining parchalanishining ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy sabablari va oqibatlari. Qullar jamiyatining tarixiy ahamiyati. Qadimgi dunyo sivilizatsiyalari zamonaviy sivilizatsiyaning asosi.

30-mavzu. Qadimgi Rim madaniyati

G'arb sivilizatsiyalarining ildizlari. Qadimgi madaniyat inqirozi. Xristian dunyoqarashining paydo bo'lishi. Tarixshunoslik. Ammianus Marcellinus. Xronikalar. Arxitektura va qurilish. San'at. Maxsus bilim. G'arb sivilizatsiyasining dastlabki qarashlari. Fan va texnologiya.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Ibtidoiy jamoa tuzumining shakllanishi
2. Qadimgi Sharq tarixini o'rganilish tarixshunosligi va manbashunosligi
3. Qadimgi Misr ilk podsholik davrida
4. Qadimgi Misr qadimgi podsholik davrida
5. Qadimgi Misr o'rta podsholik davrida
6. Misr yangi podshohlik davrida
7. Misr so'ngi podshohlik davrida
8. Qadimgi Misr madaniyati
9. Mesopotamiya eng qadimgi davrda
10. Shumer va Akkad davlatlari
11. Qadimgi Mesopotamiya madaniyati
12. Qadimgi Babil davlati
13. Qadimgi Mitanni davlati
14. Qadimgi Ossuriya
15. Qadimgi davrda Sharqiy O'rta yer dengizi
16. Qadimgi Finikiya sivilizatsiyasi
17. Qadimgi Kichik Osiyo davlatlari
18. Qadimgi Kavkaz orti davlatlari
19. Qadimgi Eron
20. Qadimgi Hindiston
21. Kushon podsholigi davrida Hindiston
22. Qadimgi Xitoy
23. Buyuk Ipak yo'lining paydo bo'lishi

24. Qadimgi Yunoniston tarixiga kirish. Krit-Miken jamiyati
25. Buyuk Yunon mustamlakasi va Yunon polisining paydo bo'lishi
26. Miloddan avvalgi IX-VI asrlar oxirida Attika.
27. Afinada quldorlik demokratiyasining paydo bo'lishi
28. Yunon-fors urushlari
29. V-IV asrlarda Gretsiya. Polis tizimining inqirozi
30. Qadimgi Yunon madaniyati
31. Aleksandr Makedonskiyning Sharqqa yurishi
32. Ellinistik davr va uning xususiyatlari
33. Qadimgi Rim
34. Rim respublikasi
35. So'ngi Rim Respublikasi va ilk imperiya
36. Rim imperiyasidagi ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar
37. G'arbiy Rim imperiyasining qulashi
38. Rim sivilizatsiyasining jahon tarixida tutgan o'rni

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Ibtidoiy odamlarda sig'inish va e'tiqod-dinning paydo bo'lishi
2. Qadimgi Misr fir'avnlarning istilolari
3. Qadimgi Misrning dini
4. Qadimgi Misrning ijtimoiy tizimi
5. Qadimgi Xetlarni dini
6. Qadimgi Mesopotamiyaning yozma manbalari
7. Qadimgi Ossuriya madaniyati
8. Qadimgi Xitoyda xalq qo'zg'olonlari
9. Eramizdan avvalgi III-II mingyillaklarda Ellada va Kiklada
10. Qadimgi Eron iqtisodi
11. Miloddan avval III ming yillikda Old Osiyo
12. Qadimgi Midiya
13. Buddizm

14. Braxmanizm
15. Mauriyalar va Guptalar
16. Quldorlik sivilizatsiyalarini jahon tarixidagi o'rni
17. Qadimgi Yunonistonning arxeologik o'rganish. G.Shliman va A.Evans faoliyati
18. Antik qulchilik va uning o'ziga xos xususiyatlari
19. Qadimgi Yunonistonda yozuvni paydo bo'lishi
20. Qadimgi Yunoniston tarixini o'rganishda Gerodot va Fukidid asarlarini ahamiyati
21. Mil. avv. VIII-VI asrlarda Yunoniston
22. Qadimgi Sparta davlatini o'ziga xos xususiyatlari
23. Mil. avv. VIII-VI asrlarda Attika
24. Yunon-fors urushlari
25. Mil. avv. V asrda Afinada demokratiyani ravnaqi
26. Aleksandr Makedonskiyning Sharqqa yurishi
27. Ilk Rim Respublikasi (iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy rivojlanishi)
28. Mil. avv. I asr birinchi yarmida Rim davlati. Yuliy Sezar diktaturasi
29. So'nggi Rim Respublikasining qulashi
30. Oktavian avgust printsipati
31. Ilk Rim imperiyasi
32. Miloddan avvalgi VIII-VI Afinani davlat tuzumi
33. Gerodotning "Tarix" asari Yunon fors urushlari bo'yicha manba sifatida
34. Kalliy sulhi shartlari va ahamiyati
35. Afina va Korinif davlatlarining pul tizimi
36. Qadimgi Yunonistonni shu davrda ishlab chiqarish kuchlari
37. Antik qulchilikni o'ziga xos xususiyatlari
38. Meteklar, perieklar huquqlari va jamiyatda tutgan o'rni
39. Rim imperiyasining g'arbiy va Sharqiy imperiyalarga bo'linishi, uning sabablari
40. Varvar qabilalar, ularning istilolari
41. Rim sivilizatsiyasining jahon tarixida tutgan o'rni
42. So'nggi Rim imperiyasining harbiy kuchlari
43. Imperator Konstantinning islohotlari va ularning Rim imperiyasini kuchayishiga ta'siri
44. Sulla diktaturasi
45. Miloddan avvalgi 80-60-yillarda Rimning tashqi siyosati
46. So'nggi Rim respublikasining davlat tizimining inqirozi
47. Gomer dostonlari Iliada va Odisseya tarixiy manba sifatida o'rganilishi
48. Polis muammosini o'rganish
49. XVIII-XIX asrlarda Yunon tarixini o'rganish

50. Krit va Miken davrida qadimgi Yunoniston sivilizatsiyasining o'ziga xos xususiyatlari
51. Miken podsholiklari madaniyati
52. Gomer dostonlari tarixiy manba sifatida o'rganilishi
53. Miloddan avvalgi XI-IX asrlarda Yunoniston
54. Miloddan avvalgi VIII-VI asrlarda Yunon madaniyati
55. Qadimgi Yunonistonning pul tizimi (VIII-VI asrlarda)
56. Sparta polisini o'ziga xos xususiyatlari
57. Peloponnes polislarida tiraniya tuzumi
58. Pisistrat tiraniyasining ahamiyati
59. Miloddan avvalgi VIII-VI Afinani davlat tuzumi
60. Gerodotning "Tarix" asari Yunon fors urushlari bo'yicha manba sifatida ishlatilishi
61. Kalliy sulhi shartlari va ahamiyati
62. Afina va Korinif davlatlarining pul tizimi
63. Qadimgi Yunoniston ishlab chiqarish kuchlari
64. Antik qulchilikni o'ziga xos xususiyatlari
65. Meteklar, perieklar huquqlari va jamiyatda tutgan o'rni
66. Rim imperiyasining g'arbiy va Sharqiy imperiyalarga bo'linishi, uning sabablari
67. Varvar qabilalar, ularning istilolari
68. Rim sivilizatsiyasining jahon tarixida tutgan o'rni
69. So'nggi Rim imperiyasining harbiy kuchlari
70. Imperator Konstantinning islohotlari va ularning Rim imperiyasini kuchayishiga ta'siri
71. Sulla diktaturasi
72. Miloddan avvalgi 80-60-yillarda Rimning tashqi siyosati
73. So'nggi Rim respublikasining davlat tizimining inqirozi
74. Yuliy Sezar siyosiy faoliyatining boshlanishi
75. Galliya urushlari
76. Miloddan avvalgi I asrning 40-yillar oxiri va 30-yillardagi fuqarolar urushi
77. III- Uchlar ittifoqi

3.

VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

jahon tarixi fani predmeti, maqsad va vazifalari;

tarix kursining davrlashtirish tamoyillari;

jahon sivilizatsiyalari va ularning hususiyatlari;

davlat uyushmalari, shahar-davlat va davlat birlashmalari;

turli tarixiy davr va bosqichlarda ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va madaniy

	ahvoli; davlatlarning ichki va siyosati, xalqaro munosabatlar; ijtimoiy harakatlar; tarixiy bilimlarning o'ziga xosligi va tamoyillari to'g'risida bilishi (bilim); ijtimoiy xodisalarni taqqoslash va ilmiy xulosa chiqarish; tarixiy xodisalarga xolisona baho berish, mustaqil qarorlar qabul qilishda ulardan foydalana olishi (ko'nikma); tarixiy voqealikni tadqiq etish; ijtimoiy jarayonlarni dialektik o'rganish; voqealiklarning tarixiy asoslarini tahlil qilish; tarixiy dalillar va ularni talqin qilish; tarixiy tadqiqotlarda umumiy ilmiy usullar, maxsus tarixiy usullar, fanlararo yondashuv, tarixdagi matematik usullar, raqamli tarix kabi tarixiy metodologiyani o'zining kasbiy faoliyatida qo'llashiga (malaka) ega bo'lishi kerak.
4.	VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: •ma'ruzalar; •interfaol case-studylar; •seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); •guruhlarda ishlash; •taqdimotlarni qilish; •kichik tadqiqot ishlari; •elektron kontentlar tayyorlash; •individual loyihalar; •jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar va hokazo.
5.	IX. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	X. Asosiy adabiyotlar: 1. Афанасьева В.К. и др. Искусство Древнего Востока. М. Прогресс. 3-е издание. 2012. 2. Древние цивилизации. М. "Наука". 2016. 3. История Древнего Рима. Под.ред. В.И.Кузищина. М., 2005 4. История Древней Греции. Под.ред. В.И.Кузищина. М., 2005. 5. Майоров Н.И. Введение в историю Древнего Востока. Учебное пособие. 2003.

6. Fernand Braudel. A history of civilizations. Allen Lane the Penguin Press. 2007.

7. Jahon tarixi (I tom, I qism) / darslik / T.: "Navro'z", 2018. –260 b.

8. Jahon tarixi (Qadimgi Sharq, Qadimgi Yunoniston va Rim tarixi) / o'quv qo'llanma / T.: "Navro'z", 2018. –304 b.

9. Jahon tarixi (Qadimgi Sharq, Qadimgi Yunoniston va Rim tarixi) / o'quv qo'llanma / T.: "NAVROZ", 2018. –304.

10. Roger B. Beck, Linda Black, Larry S. Krieger, Philip C. Naylor, Dahia Ibo Shabaka "World history: patterns of interaction". Holt Mc Dougal Little, USA, 2014.

11. Sarah B. Pomeroy. A Brief History of Ancient Greece: Politics, Society, and Culture. New York. Oxford. Oxford University Press. 2004.

12. Simon Baker. Ancient Rome. The rise and fall of an empire. BBC Books; Reprint edition. 2007, P.

13. SUSAN WISE BAUER. The History of the Ancient World. WW Norton, 2007.

14. The Cambridge ancient history Part I. Cambridge. 2008.

15. The Cambridge ancient history Part II. Cambridge. 2008.

16. Victor Parker. A History of Greece, 1300 to 30 bc. WILEY Blackwell. 2014.

XI. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Мирзиёев.Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт таракқиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Т.: "Ўзбекистон". 2017.

2. Мирзиёев.Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халкимиз билан бирга курашимиз. Т.: "Ўзбекистон". 2017.

3. Мирзиёев.Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий— Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ. Т.: "Ўзбекистон". 2016.

4. Авдиев В. И Военная история Древнего Египта. Т. I-II, М. 1953-1959.

5. Авдиев В.И. История Древнего Востока. М. 1948, 1953, 1976.

6. Авдиев В.И. Қадимги Шарқ тарихи Т., 1964.

7. Антология источников по истории, культуре и религии Древней Греции. СПб., 2000.

8. Афанасьева В. К и др Искусство Древнего Востока М. 1971.

9. Бикерман Э. Хронология Древнего мира : Ближний Восток и античность / Э. Биккерман; пер. с англ. И.М. Стеблин-Каменского ; отв.

- ред. М.А. Дандамаев. – М.: Наука, 1975.
10. Бикерман Э. Хронология Древнего Мира. М. Изд-во Вост. 1975.
11. Бузескул В.П. Введение в историю Греции. Обзор источников и очерк разработки греческих историков XIX–начала XX в. / В.П. Бузескул. – СПб.: Коло ИД, 2005.
12. Бузескул В.П. Введение в историю Греции. Обзор источников и очерк разработки греческих историков XIX–начала XX в. / В.П. Бузескул. – СПб.: Коло ИД, 2005.
13. Всемирная История. М. Госиздат. 1955., 1956. том № 1.
14. Древний Восток и античный мир. М. 1968.
15. Дьяконов И. М. Проблемы экономики в структуре общества Ближнего Востока М. 1968.
16. Египет поры нового Царства. М. 1973.
17. Заблоска Ю. История Ближнего Востока в древности М. 1989
18. Историография античной истории: учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности “История” / под ред. В.И. Кузищина. – М.: Высшая школа, 1980.
19. История Древнего Востока. Под ред. Кузищина В.И. М. 1979.
20. История Древнего Мира под ред. Дьяконова И.М. М. 1982.
21. История Древнего Рима. Тексты и документы / Под ред. В.И. Кузищина. М., 2004–2005. Т. 1–2.
22. Қадимги дунё тарихи. Ю.С. Крушкел тахрири остида. 2-ж. Т., 1975.
23. Прусаков В.И. Раннее государство Древнего Египта. М., 2004.
24. Ражабов Р. Қадимги дунё тарихи. Тошкент. 2009.
25. Shaw I. The Oxford History of Ancient Egypt. Oxford. 2003.

Axborot manbalari

1. www.edu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.cspi.uz
4. www.pedagog.uz
5. www.edu.uz
6. www.natlib.uz
7. www.ziynet.uz

7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil “_____” _____dagi qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma’sul:
O.A. Maxmudov – ChDPU, “Jahon tarixi” kafedrasi dotsenti, tarix fanlari nomzodi.

	S.A.Toshtemirova - ChDPU, "Jahon tarixi" kafedrası dotsenti, p.f.f.d. (PhD). F.Sh.Ilmurodova - ChDPU, "Jahon tarixi" kafedrası o`qıtuvchisi.
9.	Taqrizchilar: Nuriddinov E.Z. – Nizomiy nomidagi TDPU "Jahon tarixi" kafedrası professori, tarix fanlari doktori D.J. O'raqov - O'zbekiston Milliy universiteti "Jahon tarixi" kafedrası mudiri, tarix fanlari doktori O.N. Nosirov - Toshkent shahar Perfekt universiteti dotsenti, tarix fanlari nomzodi